

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE
(Čakovec, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin,
Varaždinske Toplice)

UREDNIČKI ODBOR

Stjepan Hajduk (odgovorni urednik), Dragutin Feletar (urednik i grafička oprema), Željko Tomičić, Marijan Špoljar i Branko Šimek

MUZEJSKI VJESNIK izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Rukopisi se šalju na adresu: Muzej grada Koprivnice, 43300 Koprivnica, Trg dr. Leandera Brozovića 1

NAKLADNIK

Muzej grada Koprivnice
ZA NAKLADNIKA
Franjo Horvatić

TISAK

RO »Podravka — Usluge«, OOUR Koprivnička tiskara, 1979.

BROJ 2, siječanj 1979. godine

KAZALO

Dragutin Feletar: Za organiziraniju obradu »terena«	1
Stjepan Hajduk: Proslava 40. godišnjice Muzeja Varaždinske Toplice	3
Antun Bauer: Muzej u Varaždinskim Toplicama	7
Marijan Špoljar: Galerija i nova umjetnička praksa	10
Damjan Lapajne: O djelovanju Muzeja Moslavine u Kutini	12
Ivanka Štager: Izložba »Tito u Varaždinu«	15
Božidar Gerić: Istraživanje radničkog pokreta i NOB-e u Moslavini	17
Ante E. Brlić: Mjesta muzeja sjeverozapadne Hrvatske 1835. godine	19
Franjo Horvatić: Zavičajna muzejska zbirka u Đelekovcu	21
Tomislav Đurić: Prilozi za povijest Vinice	24
Libuše Kašpar: Etnološke izložbe varaždinskog Muzeja	28
Ljubica Ramušćak: Otkup etnografske građe u Međimurju	31
Josip Vidović: Arheološka istraživanja u Međimurju u 1978. godini	35
Zorko Marković: Uz problem istraživanja neolita i eneolita u sjeverozapadnoj Hrvatskoj	37
Željko Tomičić: Zaštitna arheološka istraživanja u Martinu na Muri	40
Marina Šimek: Zaštitno iskapanje u Svetom Petru Ludbreškom	44
Vladimira Pavić: O nalazu glinenog pećnjaka u Čakovcu	47
Josip Fluksi: O rekonstrukciji i konzerviranju keramike s arheoloških nalazišta	49
Dragutin Feletar: Tri vrijedne knjige	52
Libuše Kašpar: XXIX. savjetovanje o povijesnoj stambenoj arhitekturi	54
Zorko Marković: Proslava 100. godišnjice HAD-a i neka pitanja uz nju	56
Zoran Homen: Zaštitno iskapanje u Beketincu	57
Zoran Homen: Jedan od oblika informiranja o akcijama muzeja	59
	61

KOPRIVNICA (Kopreinitz, Kaproncza) kr. slob. grad u ravnici na riječici istog naziva. U 750 kuća stanuje 2650 stanovnika. Ima staru tvrđavu, glavnu učionicu. Okružen je jakim zidinama.

KUTINA je sjedište velikog vlastelinstva grofova Erdödy, a leži na dilažansnom putu Zagreb do Osijeka. Smatra se prvim slavonskim mjestom u pravcu Lječilišta Lipik i Pakrac. Ovaj put od Zagreba do Osijeka traje 49 sati, dakle dva dana s poštanskom kočijom.

Među ostalim poglavljima priručnika spominju se često boravišta, utvrđeni gradovi, dvorci i ina sjedišta starih porodica. Međutim, naš drevni Trakošćan izostao je kod Schmidla. To je tim veća šteta, što ne možemo iznijeti tadanje stanje tog jedinstveno zanimljivog kulturnog i turističkog objekta muzeja u Hrvatskoj. On svakako zaslužuje zasebnu obradu i prezentaciju u okviru jugoslavenskog turizma.

FRANJO HORVATIĆ, Muzej grada Koprivnice

Zavičajna muzejska zbirka u Đelekovcu

Muzejska zbirka Đelekovec — postava radničkog pokreta i NOB

Na inicijativu Mjesne zajednice i društveno-političkih organizacija sela, počelo je 1975. godine sakupljanje predmeta za buduću muzejsku zbirku u Đelekovcu. Predmete su sakupljali učenici Osnovne škole, uz pomoć nastavnika, i pojedini građani, od kojih svakako treba istaći naj-novog kipara Hero Ivana. Svaki je predmet obilježen: od koga je poklonjen, čemu je služio i kakav mu je naziv, što je bilo kasnije neobično važno kod vršenja inventarizacije i stručne obrade.

Mjesna zajednica sela Đelekovec osigurala je i četiri manje prostora u centru sela, kao i dio materijalne pomoći za njihovo uređivanje, a izbor i postava povjerena je stručnjacima Muzeja grada Koprivnice. Radove na prezentaciji zbirke financirao je SIZ kulture općine Koprivnica. Nakon trogodišnjeg rada, računajući i period sakupljanja, selo je 6. XI. 1978. godine, uz 35. obljetnicu prvog oslobođenja, dobilo vrijednu i po svim muzeološkim principima postavljenu, muzejsku zbirku, prvu u našoj općini. Umjesto da predmeti propadaju po tavanima i šupama seoskih gospodarstava, ili da budu od raznoraznih preprodavača otuđeni i preprodani u inozemstvo, oni danas u postavi zbirke predstavljaju autentičan materijalni dokaz kulturno-povijesnog razvoja sela i bliže okolice.

Vjerujemo da će ovaj pozitivan i hvale vrijedan posao potaći i druga sela u našoj općini, da pridu spašavanju, već ionako prilično devastirane kulturne baštine, a Muzej grada Koprivnice preuzima obavezu da

Muzejska zbirka Đelekovec — memorijalna soba Mihovila Pavleka Miškine i Mirka Viriusa

Muzejska zbirka Đelekovec
— uvodni dio

Muzejska zbirka Đelekovec
— etnografska postava

svaku pozitivnu inicijativu prihvati i stručno pomogne kod obrade i prezentacije, a naravno i kod nadzora nad novoformiranim muzejskim zbirkama.

Zbirka u Đelekovcu predstavlja kompleksnu muzejsku zbirku. Izloženo je oko 150 predmeta materijalne kulture, foto-kopija i drugog, od eneolita do NOB-e.

U prvoj prostoriji, uz potrebne legende, fotografije i faksimile dokumenata, dat je pregled kulturno-povijesnog razvoja sela, kretanje broja stanovnika od sredne 18. stoljeća do danas, komparacija starog graditeljstva s novom arhitekturom.

Druga je prostorija posvećena etnografiji. Tu su smješteni predmeti za obradu lana i konoplje, natkani vilani, obrisači, lonci i ćupovi, te predmeti za ognjište i slično.

Treća prostorija posvećena je revolucionarnim zbivanjima u selu od 1903, preko radničkog pokreta i NOB-e, uz dokumente i fotografije poginulih boraca i žrtava fašističkog terora.

Četvrta prostorija posvećena je dvojici velikana Đelekovca: piscu Mihovilu Pavleku Miškini i naivnom slikaru Mirku Viriusu. Oni su, kao što je poznato, završili svoj život u fašističkim logorima. Uz originalne predmete koji su im pripadali: stol za pisanje i ormar za knjige Miški-

ne, izložen je i originalni štafelaj Mirka Viriusa. Obiteljske fotografije, razni dokumenti, knjige i reprodukcije slika, zorno prikazuju njihov život i stvaralaštvo.

Na kraju želim reći da muzejska zbirka u Đelekovcu, iako još uvijek nepotpuna (nedostaju seoski obrti), ipak daje svakom namjerniku i posjetiocu uvid u nekadašnji način života sela, osnovne povijesne podatke, kao i detalje iz revolucionarnog razdoblja i NOB-e.

TOMISLAV ĐURIĆ, Gradski muzej Varaždin

Prilozi za povijest Vinice

Rijetko je koje područje u Hrvatskom zagorju tako bogato s vrijednim spomenicima kulture, s burnom prošlošću, kao što je to slučaj s Vinicom kraj Varaždina i njenom neposrednom okolicom. Na žalost, povijest toga mjesta i kraja parcijalno je istraživana. Ne postoji ni jedno djelo koje bi kompletiralo viničku povijest. Također je vrlo teško stanje u kojem se nalazi spomenici prošlosti među kojima ima i onih koji po svojoj zanimljivosti i vrijednosti prelaze okvire ove regije, SR Hrvatske, pa čak i Jugoslavije. Stoga je svrha ovoga napisa da istakne u glavnim crtama sve elemente viničke prošlosti koji su bitni za poznavanje baštine i njene vrijednosti, a poslužili bi kao osnova za stvaranje jednog potpunijeg djela o Vinici.

Prošlost viničkog kraja u uskoj je vezi s povijesnim zbivanjima u ovom dijelu Hrvatske još od XIV. stoljeća, kao i s imenima najznačajnijih osoba iz političkog, kulturnog pa i gospodarskog života Ugarsko-hrvatske, a kasnije Austro-ugarske monarhije, kao i do našeg vremena. Naime, vlasnici toga kraja bile su vrlo istaknute ličnosti od kralja Sigismunda, grofova Celjskih, Ivaniša Korvina, propalatina Istvánffyja, bana Turoczija do obitelji Drašković i Bombelles. Svi su oni ostavili pečat svoga vremena, gospodarenja i stvaranja. Zbog svega toga, Vinica je vrlo rano postala u Varaždin jedno od najznačajnijih mjesta u ovom dijelu Hrvatske. Mjesto se spominje prvi put 1353. godine. Poveljom kralja Rudolfa od 24. II. 1580. godine »oppido Vinicza« podjeljuju se tri godišnja sajma. Vinička crkva sv. Marka spominje se 1334. godine. Sve su to podaci o staroj prošlosti Vinice, koja je sigurno još starija ne samo kao hrvatsko naselje već kao rimska naseobina.

Što je do danas sačuvano od stare arhitekture, od spomenika prošlosti Vinice i uže okolice?

STARI GRAD VINICA iznad istoimenog naselja krije pod zelenilom šipražja i bršljana ostatke nekadašnjih kula, tornja i stambenih prostora. Prema opisu grada iz 1568. godine, on je u velikoj mjeri sličio gradu Veliki Tabor. Grad je napušten polovinom XVII. stoljeća.

KURIJA PATAČIĆ u mjestu Vinica, podgrađu koje se spominje polovinom XVI. stoljeća. Kasnije se ona koristila kao općinska kuća, a do nedavno je u njoj radila tvornica rublja. Sada je ovo barokno zdanje napušteno. Kurija je bila sagrađena polovinom XVII. stoljeća.

PRANGER ili sramotni stup ili »kara« smatra se jedinim takvim objektom u nas. Na prangeru je latinski tekst: Iustam mensuram tene-